

**Національний університет
«Одеська юридична академія»
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

**«Психологічна служба в державних та
освітніх установах»**

Освітня програма	Рівень вищої освіти	Форма навчання	Курс вивчення	Семестр вивчення	Кількість кредитів
Психологія	Перший (бакалаврський) рівень	Денна/заочна	4	8	3

Викладачі навчальної дисципліни	Третякова Тетяна Миколаївна , доцент кафедри соціології та психології Національного університету «Одеська юридична академія» кандидат політологічних наук, доцент, Одеса вул. Академічна, 9 каб. 28 контактний телефон: +380-050-655-54-57 контактна електронна адреса: e-mail: sociology1@onua.edu.ua
---------------------------------	--

Короткий опис навчальної дисципліни	Навчальний курс «Психологічна служба в державних та освітніх установах» займає важливе місце в становленні і розвитку професійної компетентності здобувачів вищої психологічної освіти, оскільки є професійно-орієнтованим та надає комплексну підготовку фахівцям даного профілю. Він пояснює та обґрунтовує специфіку надання психологічної допомоги в різних галузях життєдіяльності особистості. Визначає особливості психологічного супроводу діяльності провідних соціальних інститутів, що забезпечує умови та сприяє розвитку кожної окремої особистості, збереженню її психологічного здоров'я та оптимізує функціонування зазначених інститутів.
-------------------------------------	--

Мета навчальної дисципліни	Основна мета навчального курсу – оволодіння здобувачами комплексних знань щодо завдань та змісту організації і діяльності психологічних служб в державних органах та освітніх закладах. Згідно мети, визначено наступні завдання курсу: <ol style="list-style-type: none"> 1) засвоєння комплексних знань щодо тенденцій розвитку психологічних служб сучасних соціальних інститутів в Україні; 2) усвідомлення напрямів та видів професійної діяльності практичного психолога в різних сферах; 3) глибоке осмислення і застосування в професійній діяльності «Етичного кодексу психолога»; 4) володіння здобувачами професійними компетентностями
----------------------------	--

	практикуючого психолога.
--	--------------------------

Мова викладання	Українська
-----------------	------------

Навчальне навантаження	Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Самостійна робота, год.	Загальна кількість год.
Денна форма	20	24	46	90
Заочна форма	8	2	80	90

Зв'язок з програмними результатами навчання	
Шифр програмного РН	Результати навчання цієї навчальної дисципліни деталізують такі програмні результати навчання :
ПРН302	Демонструвати розуміння закономірностей та особливостей розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань, в тому числі в правоохоронній галузі.
ПРН304	Знати та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.
ПРНУ05	Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до запиту.
ПРНУ06	Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.
ПРНА02	Демонструвати відповідальне ставлення до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку
ПРНА03	Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям.
ПРНК05	Демонструвати навички командної роботи у процесі вирішення фахових завдань
ПРНА04	Розуміти важливість збереження здоров'я (власного й навколишніх) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії
ПРНК03	Емпатійно взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові особливості.

Результати навчання			
Символ ПРН	Після успішного завершення курсу цієї навчальної програми здобувач вищої освіти буде:	Методи викладання і навчання	Методи оцінювання досягнення ПРН
ПРН302 ПРНУ06 ПРНА02 ПРНА03	Визначати історичні та теоретико-практичні засади функціонування психологічних служб в державних та освітніх органах	Лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота	Перевірка самостійної роботи, усне опитування
ПРН302 ПРНУ06 ПРНА03 ПРНА04 ПРНК03	Знати й використовувати організаційні засади діяльності та типологічні характеристика психологічних служб	Лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота	Перевірка самостійної роботи, усне опитування
ПРН304 ПРНУ05 ПРНА03 ПРНК05 ПРНК03	Здатним організувати діяльність психологічної служби в освітніх закладах	Лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота	Перевірка самостійної роботи, усне опитування
ПРН302 ПРН304 ПРНУ05 ПРНА03 ПРНК05 ПРНК03	Здатним організувати діяльність психологічних служб правоохоронних органів та інших силових структур	Лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота	Перевірка самостійної роботи, усне опитування
ПРН304 ПРНУ05 ПРНК05 ПРНА04 ПРНК03	Здатним організувати діяльність психологічних служб закладів охорони здоров'я	Лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота	Перевірка самостійної роботи, усне опитування
ПРН302 ПРНУ06 ПРНА02 ПРНК03	Визначати й реалізовувати форми та методи професійної підготовки працівників психологічної служби	Лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота	Перевірка самостійної роботи, усне опитування

Зміст навчання			
Тема за п/п	Назва теми	Посилання на ПРН модуля	Л/ПЗ/СРЗ, (год., форма навчання (ф/н))
Тема 1.	Загальнонаукові засади дисципліни «Психологічна служба в державних та освітніх органах»	ПРН302 ПРНУ06 ПРНА02 ПРНА03	2/2/6 (денна ф/н) 2/0/10 (заочна ф/н)
Тема 2.	Історична ретроспектива розвитку психологічних служб в Україні та у світі	ПРН302 ПРНУ06 ПРНА02 ПРНА03	2/2/8 (денна ф/н) 0/0/10 (заочна ф/н)
Тема 3.	Організація діяльності психологічної служби	ПРН302 ПРНУ06	2/4/5 (денна ф/н) 0/0/10 (заочна ф/н)

		ПРНА03 ПРНА04 ПРНК03	
Тема 4.	Типологічна характеристика психологічних служб	ПРН302 ПРНУ06 ПРНА03 ПРНА04 ПРНК03	2/2/6 (денна ф/н) 0/0/10 (заочна ф/н)
Тема 5.	Психологічні служби закладів освіти України	ПРН304 ПРНУ05 ПРНА03 ПРНК05 ПРНК03	4/4/5 (денна ф/н) 2/2/10 (заочна ф/н)
Тема 6.	Відомчі психологічні служби правоохоронних органів та інших силових структур	ПРН302 ПРН304 ПРНУ05 ПРНА03 ПРНК05 ПРНК03	4/4/5 (денна ф/н) 2/0/10 (заочна ф/н)
Тема 7.	Психологічні служби закладів охорони здоров'я	ПРН304 ПРНУ05 ПРНК05 ПРНА04 ПРНК03	2/2/5 (денна ф/н) 2/0/10 (заочна ф/н)
Тема 8.	Професійна підготовка працівників психологічної служби	ПРН302 ПРНУ06 ПРНА02 ПРНК03	2/4/5 (денна ф/н) 0/0/10 (заочна ф/н)

Список основної літератури	<p>1. Актуальні аспекти психологічного забезпечення професійної діяльності сил безпеки та оборони України: Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Харків, 01 грудня 2020 року). – Х. : Національна академія НГУ, 2020. – 116 с.</p> <p>2. Александров Д.О. Андросюк В.Г., Казміренко Л.І. та ін. Психологічне забезпечення оперативно-службової діяльності працівників міліції. Навч.-метод. посібник у 6 частинах. – К.: НАВСУ, 2003-2008.</p> <p>3. Городнова Н.М. Кабінет психолога в системі освіти. – К.: Шк.. світ, 2009. – 128 с. (Бібліотека "Шкільного світу").</p> <p>4. Гриценко Л.І. З досвіду роботи регіональних психологічних служб із формування здорового способу життя в учнівській молоді: Методичний посібник / О.М.Сироватко, Н.М.Городнова та ін.; За наук. ред. І.І.Цушка. – К.: Ніка-Центр, 2008. – 384 с.</p> <p>5. З досвіду роботи психолого-медико-педагогічних консультацій України. Посібник. / Упорядники: А.Г. Обухівська, Т.Д. Ілляшенко. / Кам'янець-Подільський; ПП Мошак М.І., 2008. – 208 с.</p> <p>6. Збірник нормативно-правових документів психологічної служби та ПМПК системи освіти України./ Упоряд. В.Г.Панок, І.І.Цушко, А.Г. Обухівська – К.: Шк. світ. 2008. – 256 с.</p> <p>7. Ілляшенко Т. Інтеграція дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітній школі //Соціальний педагог. – 2009. – № 5. – С.26-35</p> <p>8. Ілляшенко Т.Д. Чому їм важко вчитися? Методичний посібник, присвячений питанням психолого-педагогічної допомоги молодшим</p>
----------------------------	---

школярам із труднощами у навчанні. – Київ: „Видавництво „Початкова школа”, 2003. – 128 с.

9. Легка Л. М. Організація діяльності психологічних служб: навч. посіб. / Л. М. Легка, Л. Г. Семенча. – Л.: Новий Світ-2000, 2009. – 372 с.

10. Лефтеров В.О. Психологічні тренінгові технології в органах внутрішніх справ. Монографія: у 2-х т. – Т.1: Методологія психотренінгу та його використання у професійно-психологічному розвитку персоналу, задіяного в екстремальних видах діяльності. – Донецьк: ДЮОІ, 2008. – 242 с. Т.2: Психотренінг в ОВС: практичний досвід, організація проведення та перспективи подальшого впровадження. – Донецьк, 2008. – 286 с.

11. Лефтеров В.О., Третьякова Т.М. Тренінгові технології в психологічній службі поліції/В.О. Лефтеров, Т.М. Третьякова// Матеріали VI всеукраїнської науковопрактичної конференції (м. Харків, 01 грудня 2020 року). – Х. : Національна академія НГУ, 2020. – С.26-29, 116 с.

12. Максименко С.Д. Розвиток психіки в онтогенезі: [В 2 т.]. – К.: Форум, 2002. – Т. 1– 319 с.; Т. 2. – 335 с.

13. Науково-методичні засади діяльності психологічної служби: Навчально-методичний посібник; В 2 т. / За ред.. В.Г.Панка, І.І.Цушка. – К.: Ніка-Центр, 2005. – Т.1. – 328 с.; Т.2. – 284 с.

14. Основи практичної психології /В.Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева та ін.: Підручник. К.: Либідь. Третє стереотипне видання – 2006. – 536 с.

15. Панок В.Г., Рудь Г.В. Психологія життєвого шляху особистості: Монографія. – К.: Ніка-Центр, 2006. – 280 с.

16. Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 16 груд. 2015 р. № 1052.

17. Положення про медико-психологічну реабілітацію рятувальників аварійно-рятувальних служб та осіб, що постраждали внаслідок надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру і Положення про центри медико-психологічної реабілітації: наказ Міністерства охорони здоров'я, Міністерства надзвичайних ситуацій України від 14 трав. 2001 р. № 180/115.

18. Положення про організацію психологічного забезпечення діяльності Державної прикордонної служби України: наказ Адміністрації державної прикордонної служби України від 6 жовт. 2008 р. № 829. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1068-08>.

19. Положення про психологічне забезпечення в Національній гвардії України: наказ МВС України від 8 груд. 2016 р. № 1285. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0080-17>.

20. Положення про психологічну службу системи освіти України: наказ Міністерства освіти і науки України від 2 лип. 2009 р. № 616.

21. Протанская Е. С. Профессиональная этика психолога: Учеб. пособие. — СПб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2008.-176 с.

22. Психологічна служба : Підруч. / [В.Г.Панок (наук. ред.), А.Г.Обухівська, П86 В.Д.Острова та ін.]. – Київ : Ніка-Центр, 2016. – 362 с.

23. Психологічні засади забезпечення службової діяльності працівників правоохоронних органів: матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції (в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 15 лютого 2018 року). – Кривий Ріг, 2018. – 437 с.

24. Романова Н.Ф. Психологічні служби системи освіти в Україні: перспектива та особливості розвитку // «Соціальна робота в Україні:

теорія і практика». – № 3, 2008. – С. 94-102

25. Стадненко Н.М., Ілляшенко Т.Д., Обухівська А.Г. Методика діагностики відхилень в інтелектуальному розвитку молодших школярів. Видання друге, перероблене і доповнене. – Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2006. – 36 с.: Дидактичний матеріал: комплект А і Б (45 арк.)

26. Строяновська О.В. Психологічна служба в системі освіти: Практикум з навчального курсу для практичних психологів: Навч. посібн. - К.: Каравела, 2010. - 176 с. 14. Соціальна профілактика торгівлі людьми: Навчально-методичний посібник / За ред. К.Б.Левченко, І.М.Трубавіної. – К.: ТОВ "Агентство "Україна", 2007. – 352 с.

27. Технології роботи організаційних психологів: Навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. та слухачів ін-тів післядиплом. освіти / За наук. ред. Л. М. Карамушки. – К.: Фірма «ІНКОС», 2005. – 366 с.

28. Третьякова Т.М., Станішевська В.І. Психологічні маркери особистості, що переживає внутрішньоособистісний конфлікт /Т.М. Третьякова, В.І. Станішевська // Вісник Національного університету оборони України: Зб.наук.праць. Питання психології. №1(54), 2020. - С.173-178.

29. Третьякова Т.М. Віра як ресурсний елемент особистості в психологічній службі МВС України Матеріали VIII Всеукраїнської науково-теоретичної конференції «Філософські, методологічні та психологічні проблеми права» Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2020. – 322 с. С.286-289.

30. Тренінгові, соціально-реабілітаційні і навчальні програми із формування здорового способу життя в учнівській і студентській молоді: Метод. посіб. / Кудрявцева Ю.В., Осадько О.Ю., Гулько О.М та ін.; За наук. ред. Панка В.Г., Городнової Н.М., Лунченко Н.В. – К.: Ніка-Центр, 2008. – 180с.

31. Формування життєвих навичок у випускників шкіл-інтернатів: методичний посібник для практичних психологів і соціальних педагогів/[упор. С.Ф. Гордійчук, В.В. Дьомкіна, Н.В. Лунченко, Т.О. Міненко, О.Л. Москаенко, О.А. Собченко; за заг. ред. В.Г.Панка]; Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи. – Донецьк: вид-во "Вебер" (Донецька філія), 2009. – 161 с.

32. Чебоненко С.О., Третьяк О.С. Пенітенціарна психологія: Навчальний посібник. – Чернігів, 2011. – 219 с.

33. Шелег Л. С. Психологічне забезпечення профілактики психосоматичних розладів працівників органів внутрішніх справ: наук.-практ. рек. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2015. 131 с.

34. Шейнис М. Ю. Рабочая книга психолога организации. – Самара: Изд. дом. «Бахрах-М», 2001. – 224 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс] - Режим доступа: <https://www.rada.gov.ua/news/zak>
2. Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» [Електронний ресурс] - Режим доступа: <https://imzo.gov.ua/psycholohichnyj-suprovid-ta-sotsialno-pedahohichna-robota/normatyvno-pravova-baza/>

3. Нормативно-правові документи України, що регламентують працю психолога у різних сферах практичної діяльності: навчально-методичний посібник/ [авт.-уклад. К.А. Андроннікова, О.Л. Луценко]. Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2015р. – 68с. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/12487/2/%D0%BD%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%B2%D1%96%20%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8%20%28%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%29-min.pdf>
4. Архив психологической учебной и научной литературы My Word.ru [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://psylib.myword.ru/index.php?automodule=downloads> – Назва з екрану.
5. Библиотека с книгами по психологии [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://psychologylib.ru/books/index.shtml> – Назва з екрану.
6. Електронна бібліотека. – URL: <http://www.info-library.com.ua/>
7. Сайт факультету Московського державного університету ім. М. В. Ломоносова. В розділі «Наукова робота» розміщено монографії, статті співробітників університету. – URL: <http://www.psy.msu.ru/>
8. Куб — электронная библиотека – URL: www.koob.ru
9. НМЦ дистанційного навчання АПН України при ДНУ – URL: http://distance.dnu.edu.ua/ukr/index_ukr.html
10. Практическая психология. Книги [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.koob.ru/practic_psychology/ – Назва з екрану.
11. «Психея» [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.psycheya.ru> – Назва з екрану.
12. Психологическая библиотека ВООКАР [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.bookar.info/> – Назва з екрану.
13. Психологическая библиотека Киевского Фонда содействия развитию психической культуры PSYLIV = Самопознание и саморазвитие [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://psylib.kiev.ua/> – Назва з екрану
14. Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: наказ МВС України від 26 січ. 2016 р. № 50. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16>.
15. Про затвердження Порядку організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських. Наказ МВС України від 06.02.2019 № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0348-19#Text>
16. Про Національну поліцію: Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

	<p>17. Цільмак О.М. Яковенко С.І. Професійно–психологічна підготовка працівників підрозділів громадської безпеки: електроний підручник. / [друге перероблене видання] / О.М. Цільмак, С.І. Яковенко. — Одеса: РВВ ОДУВС, 2015. — 140 с. — з іл. — Електрон. дан. (1 файл). — Режим доступу: http://www.oduvs.edu.ua/navch_pidruch_psixolog.html — Назва з екрану</p>
--	--

<p>Дотримання вимог академічної доброчесності</p>	<p>Відповідно до Закону України “Про освіту” академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.</p> <p>Дотримання академічної доброчесності передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. <p>Основні засади дотримання академічної доброчесності в НУ “ОЮА” визначено у Положенні про дотримання академічної доброчесності в НУ "ОЮА" https://www.onua.edu.ua/ua/doc-education-ukr/4519-polozhennya-pro-dotrimannya-akademichnoji-dobrochesnosti-v-nu-oyua</p>
---	--

Оцінювання	
Вид оцінювання	%
Поточний контроль, разом, у т.ч.:	50
• доповіді та повідомлення на семінарах	25
• виконання письмових індивідуальних завдань, рефератів, контрольних робіт	15
• опитування на семінарських заняттях	10
Підсумковий контроль, разом, у т.ч.:	50
• письмова компонента	25
• усна компонента	25

Шкала оцінювання		
Оцінка	Бали	Опис
А	90-100	Відмінно

B	82-89	Добре
C	75-81	Добре
D	67-74	Задовільно
E	60-66	Задовільно (достатньо)
Fx	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом

Вимоги викладача: вимоги до відвідування занять	Регулярне відвідування лекційних та практичних занять, попереднє ознайомлення з рекомендованою літературою. Підготовка рефератів, кейсів та доповідей за темами навчальної дисципліни.
---	--